

Nr 31.

Ankom till riksdagens kansli den 8 maj 1945 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln gjorda framställningar om anslag till lantbruksstyrelsen jämte i ämnet väckt motion.

Jordbruksutskottet får härigenom avgiva utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i årets statsverksproposition under nionde huvudtiteln gjorda framställningar om anslag till lantbruksstyrelsen jämte i ämnet väckt motion.

1:o) **Lantbruksstyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag.** Kungl. Maj:ts under punkt 3 gjorda framställning innefattar — förutom hemställan till riksdagen om godkännande av ändrad avlöningsstat för lantbruksstyrelsen — anslagsanvisning till avlöningar med 521 900 kronor, vilket belopp med 8 200 kronor överstiger motsvarande anvisning för innevarande budgetår.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels en inom första kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion, nr 366, av herr *Bondeson m. fl.*, vari hemställts att riksdagen ville beakta de i motionerna anförda synpunkterna samt anvisa medel till inrättande av en överinspektörsbefattning eller en förste byråagronombefattning å lantbruksstyrelsens kulturtekniska byrå;

dels ock en till utskottet från *jordbruksdepartementet* överlämnad promemoria om anvisande av medel för anställande hos lantbruksstyrelsen mot arvoden av *dels* en förste byråsekreterare och *dels* två kontorsbiträden.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för nyssnämnda motion, får utskottet hänvisa till denna.

Den av Kungl. Maj:t i förhållande till innevarande budgetår föreslagna anslagsökningen till avlöningar har föranletts av *att* medel upptagits för inrättande av en amanuensjänst i lönegrad Eo 16 å styrelsens undervisningsbyrå, *att* arvodet till assistenten å styrelsens fiskeribyrå uppräknats med 600 kronor till 8 300 kronor, *att* den nuvarande förste expeditionsvakten hos styrelsen ansetts böra tillerkännas en särskild ersättning om 720 kronor för år, *att* ökade medel upptagits för förbättrad löneställning för två amanuenser och på grund av löneklassförändringar *samt att* en anslagspost å 200 kronor upptagits till provisoriskt lönetillägg till tjänstemän vid stuteribyran.

Förutnämnda *promemoria* är av följande lydelse:

»Vid övervägande av de spörsmål rörande torrlägningsverksamhetens organisation och understödjande med statsmedel, vilka genom proposition nr 122 underställts riksdagen, har även uppkommit fråga om viss ökning av lantbruksstyrelsens personal.

Inom lantbruksstyrelsen handläggas ärenden rörande torrlägnings- och odlingsföretag samt rörande personal i lantbruksingenjörskammarkens kulturtekniska byrå. De ärenden som angå torrlägningsföretag skola i vad avser granskning av arbetsplaner och kostnadsförslag ävensom utförda företags godkännande behandlas å en teknisk avdelning inom byrån med byråchefen såsom föredragande. I vad nämnda ärenden angå kontrakt och säkerhetsförbindelser, utbetalning av statsmedel m. m., handläggas de å en kameral avdelning inom byrån med en förste byråingenjör som föredragande.

Den å tekniska avdelningen tjänstgörande personalen utgöres av, förutom byråchefen, en förste byråingenjör, två extra ordinarie byråingenjörer, 4 extra ordinarie ingenjörbiträden, en förste amanuens samt viss kvinnlig biträdespersonal. Inom den kamerala avdelningen äro anställda, förutom den föredragande förste byråingenjören, viss kvinnlig biträdespersonal.

Lantbruksstyrelsen har i yttrande den 5 januari 1945 över 1942 års torrläggningssakkunnigas betänkande (SOU 1944:56) framhållit, att den av de sakkunniga föreslagna omorganisationen av torrlägningsverksamheten — vilken i huvudsak överensstämde med vad Kungl. Maj:t i förenämnda proposition förordat — gjorde en utökning av lantbruksstyrelsens arbetskrafter nödvändig. Styrelsen har därför hemställt om anslag till inrättande av en ny befattning som förste byråsekreterare i lönegrad Eo 24 och till anställande av ytterligare ett kontorsbiträde i lönegrad Eo 4. Lantbruksstyrelsen har här- om anført i huvudsak följande.

En omläggning av den lokala torrlägningsorganisationen på sätt de sakkunniga ifrågasatt kommer nödvändigtvis att föranleda ett mycket betydande antal ärenden av administrativ och kameral natur å lantbruksstyrelsens kulturtekniska byrå. Genom det fulla förstatligandet av lantbruksingenjörskammarkens organisationen skulle under denna byrå komma att lyda en tjänstemannakår av icke mindre än cirka 180 befattningshavare enligt de sakkunnigas förslag och cirka 190 befattningshavare enligt lantbruksstyrelsens förslag. Givet är, att administrerandet av denna stora personal kommer att medföra ett omfattande arbete för byrån. Tjänster skola tillsättas, befattningshavare entledigas, frågor om löneklassuppflyttningar oavbrutet prövas, sjukledigheter och andra ledigheter beviljas, sjukvårdersättningar utbetalas m. m. Därjämte skall det ankomma på byrån att upphandla alla nödiga instrument för fältarbete, kontorsinventarier, skriv- och räknemaskiner m. m. för distriktspersonalen, vidare tillhandahålla papper och andra skrivmaterialier för lantbruksingenjörsexpeditioner ävensom bestrida utgifter för telefon, bränsle, lyse, städning m. m. Särskilt under första året kommer nyanskaffning av fältutrustning, arbetsmaskiner, möbler och andra kontorsinventarier att medföra ett mycket betydande arbete. Det har räknats med att staten vid övergången skall övertaga fältutrustning och inventarier av lantbruksingenjörerna i den mån så befinnes ändamålsenligt, givetvis efter företagen värdering i varje särskilt fall, något som självfallet kan förväntas bliva en ganska tidsödande och besvärlig detalj.

Enligt den nya ordningen skola förrättningsavgifterna tillkomma statsverket. Avgifterna skola inbetalas till lantbruksstyrelsen, som skall ha att utöva kontroll över förrättningsmännens debitering av förrättningsavgifterna ävensom övervaka inbetalandet av dessa avgifter och i förekommande fall vid-

taga erforderliga indrivningsåtgärder. För de förrättningar, som äro pågående vid den nya ordningens ikraftträdande, skall hela förrättningsavgiften vid förrättningens avslutande inbetalas till styrelsen, som har att uppdelas den sammanlagda förrättningsavgiften på statsverket och vederbörande lantbruksingenjör, vilken senare givetvis bör erhålla ersättning för alla de förrättningsåtgärder, som vidtagits före den nya ordningens trädande i kraft. Även denna uppgift torde komma att bliva av rätt besvärlig art.

Slutligen är att framhålla, att enligt förslaget om inrättande av lokala torrlägningsnämnder det skall ankomma på lantbruksstyrelsen att dels utbetala arvoden till ordförande och sekreterare, dels besluta om rese- och traktementsersättningar vid nämndledamöternas förrättningsresor, dels ock bestrida en del pensutgifter för dessa nämnder, däribland väl också utgifter för skrivhjälp.

Alla dessa arbetsuppgifter komma att medföra ett mycket omfattande arbete för kulturtekniska byrån och särskilt för byråchefen, som skulle ha att föredraga eller i förekommande fall själv besluta i dessa ärenden. Lantbruksstyrelsen är av den bestämda meningen att, därest byråchefen å byrån själv skulle svara för alla dessa ärenden, denna uppgift skulle komma att taga en mycket betydande del av hans tid och arbetskrafter i anspråk och därigenom förtaga honom möjligheten att ägna erforderlig uppmärksamhet åt hans egentliga arbetsuppgift, d. v. s. att handlägga de verkliga torrlägningsärendena. Med hänsyn till vad sålunda anförts, finner lantbruksstyrelsen nödigt föreslå, att å byrån inrättas en ny förste byråsekreterarbefattning i lönegrad Eo 24, vars innehavare skulle ha till speciell uppgift att vara föredragande eller eventuellt själv besluta i de ärenden av administrativ och kameral natur, varom här är fråga. Denna tjänsteman skulle givetvis därjämte biträda byråchefen å byrån vid uppsättning av koncept till förekommande expeditioner m. m., varigenom även en synnerligen välbehörlig avlastning kunde ske av de arbetsuppgifter, som åvila den administrativa byråns fåtaliga kanslipersonal, vilken personal, så långt det är möjligt, har att biträda fackbyråerna vid uppsättning av koncept m. m.

Vid genomförande av den nu föreslagna reformen angående den statsunderstödda torrlägningsverksamheten inträder även behov av ökad biträdeshjälp å lantbruksstyrelsens kulturtekniska byrå. Den nu å byrån befintliga arbetskraften i biträdesgraderna (2 kansliskrivare, 1 kanslibitråde, 1 skrivbiträde, 1 extra ordinarie kontorsbiträde och 1 extra ordinarie skrivbiträde, sammanlagt 6 stycken) är otillräcklig redan för byråns nuvarande arbetsuppgifter, varför övertidsarbete måst uttagas av denna personal i icke obetydlig utsträckning. Genom tillkomsten av förut omförmälda ärenden av administrativ och kameral natur, som bliva en följd av den ändrade lantbruksingenjörorganisationen, kommer givetvis arbetet för ifrågavarande personal att ökas i avsevärd grad, varför lantbruksstyrelsen måste räkna med att åtminstone ett ytterligare biträde anställas å byrån. Lantbruksstyrelsen tänker härvid närmast på en extra ordinarie befattningshavare i kontorsbiträdesgraden (Eo 4).

Därest, såsom avsett torde vara, reformen angående torrlägningsverksamheten kommer att träda i kraft den 1 juli 1945, blir den nu föreslagna utökningen av personalen å lantbruksstyrelsens kulturtekniska byrå även erforderlig från samma tidpunkt.

Lantbruksstyrelsen har vidare framhållit att en utbyggnad av kulturtekniska byråns personal komme att medföra ökade omkostnader för lantbruksstyrelsen i form av expenser samt engångsutgifter för inköp av vissa arbetsmaskiner, möbler och andra inventarier.

Av vad sålunda förekommit synes framgå att, därest det i förenämnda

proposition framlagda förslaget till omorganisation av torrlägningsverksamheten vinner riksdagens bifall, behov kommer att föreligga av viss förstärkning av arbetskrafterna å lantbruksstyrelsens kulturtekniska byrå. Emellertid torde enligt vad lantbruksstyrelsen sedermera framhållit den i yttrandet beräknade ökningen av biträdespersonalen med ett extra ordinarie kontorsbiträde icke vara till fyllest. För att kunna inskränka övertidsarbetet för biträdespersonalen skulle erfordras ytterligare ett extra ordinarie kontorsbiträde. Möjlighet synes därför böra beredas lantbruksstyrelsen att från ingången av budgetåret 1945/46 nyanställa en förste byråsekreterare och två kontorsbiträden. Dessa befattningshavare lära under budgetåret böra erhålla avlöning i form av arvode. Till arviden synas böra beräknas belopp som ungefärligen motsvara lön enligt 23 respektive 3 löneklassen jämte rörligt tillägg och kristillägg. Med föranledande härav torde den i statsverkspropositionen upptagna posten Avlöningar till övrig icke ordinarie personal böra höjas med (11 000 + 7 600 =) 18 600 kronor och upptagas till (172 800 + 18 600 =) 191 400 kronor.

Under förutsättning av bifall till vad sålunda förordats skulle för nästa budgetår till avlöningar vid lantbruksstyrelsen behöva anvisas ett anslag av (521 900 + 18 600 =) 540 500 kronor.

De ökade omkostnader vilka kunna uppkomma för lantbruksstyrelsen genom nämnda personalökning torde böra täckas från det i statsverkspropositionen begärda anslaget till omkostnader för lantbruksstyrelsen.»

Utskottet.

Vad Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen äskat såsom avlöningsanslag åt lantbruksstyrelsen har icke föranlett annan erinran från utskottets sida än som framgår av det följande.

I anledning av vad som anförts i den från jordbruksdepartementet till utskottet överlämnade promemorian får utskottet till en början hänvisa till sitt utlåtande nr 30, däri utskottet i huvudsak tillstyrkt Kungl. Maj:ts i propositionen nr 122 framlagda förslag till omorganisation av den statsunderstödda torrlägningsverksamheten. Vid bifall härtill torde, såsom i promemorian framhållits, en icke obetydligt ökad arbetsbörda komma att åvila lantbruksstyrelsens kulturtekniska byrå. En viss förstärkning av dess arbetskrafter synes därför vara nödvändig. En sådan torde även vara påkallad med hänsyn till önskvärdheten att kunna begränsa kontorspersonalens övertidsarbete. Utskottet får därför tillstyrka bifall till framställningen om beredande av möjlighet för lantbruksstyrelsen att från ingången av budgetåret 1945/46 nyanställa en förste byråsekreterare och två kontorsbiträden. Ersättningar till nämnda befattningshavare torde såsom i promemorian förordats böra utgå i form av arvoden, beräknade till belopp som ungefärligen motsvara, för förste byråsekreteraren lön enligt 23 och för kontorsbiträdena lön enligt 3 löneklassen jämte rörligt tillägg och kristillägg.

I motionen I: 366 har hemställts om anslag till förstärkning av den agnomiska sakkunskapen å lantbruksstyrelsens kulturtekniska byrå genom inrättande av en befattning som överinspektör eller förste byråagronom. Såsom skäl härför har åberopats dels vad 1934 års avdikningssakkunniga anfört om behovet av en överinspektör för åstadkommande av en mera effektiv kontroll över den av hushållningssällskapen handhavda täckdikningsverksam-

heten, dels ock vad 1942 års torrläggningssakkunniga framhållit om önskvärdheten av en förste byråagronom för underlättande av lantbruksstyrelsens kontakt med och övervakande av täckdikningsverksamheten. Enligt motionärernas mening borde den föreslagne befattningshavarens verksamhet ej enbart vara inspekterande utan i minst lika hög grad vägledande och rådgivande.

Utskottet vill för sin del uttala den meningen att de i samband med torrläggningens verksamhetens omorganisation föreslagna torrläggningensnämnderna torde komma att besitta såväl möjlighet som förmåga att var för sitt verksamhetsområde utöva en effektiv kontroll och ledning av täckdikningsverksamheten. Därmed uteslutes emellertid icke att behov även kan föreligga av en central rådgivnings- och inspektionsverksamhet samt av ökad agronomisk sakkunskap inom lantbruksstyrelsens kulturtekniska byrå. Å andra sidan torde ett sådant behov icke för närvarande påkalla omedelbara åtgärder. Skäl synas därför föreligga att låta frågan om inrättande av en befattning sådan som motionärerna förordnat bliva beroende av förnyat övervägande framdeles.

I anledning av vad utskottet sålunda anfört torde i avlöningsstaten för lantbruksstyrelsen böra upptagas avlöningar till ordinarie tjänstemän, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt ersättningar till sakkunniga med de i statsverkspropositionen angivna beloppen, respektive 264 600, 12 200 och 3 500 kronor. Till Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal böra beräknas 191 400 kronor. Övriga avlöningsposter, nämligen till rörligt tillägg, kristillägg till tjänstemän vid stuteribyran samt provisoriskt lönetillägg till tjänstemän vid stuteribyran, böra upptagas såsom i statsverkspropositionen angivits eller till respektive 63 700, 4 900 och 200 kronor. Till avlöningar vid lantbruksstyrelsen under nästa budgetår skulle alltså behöva anvisas ett anslag av 540 500 kronor, vilket jämfört med innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 26 800 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

A. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevärande framställning

1) godkänna följande avlöningsstat för lantbruksstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 264 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	» 12 200
3. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i> ..	» 3 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 191 400

Jordbruksutskottets utlåtande nr 31.

5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	kronor	63 700
6. Kristillägg till tjänstemän vid stuteribyrån, <i>förslagsvis</i>	»	4 900
7. Provisoriskt lönetillägg till tjänstemän vid stuteribyrån, <i>förslagsvis</i>	»	200

Summa kronor 540 500;

2) till *Lantbruksstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett *förslagsanslag* av 540 500 kronor.

B. att motionen I:366 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

2:o) **Lantbruksstyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.** Under punkt 4 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för ändamålet anvisa ett förslagsanslag av 82 700 kronor, vilket belopp med 1 000 kronor överstiger motsvarande anvisning för innevarande budgetår. Ökningen har föranletts av stegrade utgifter för städning m. m.

Utskottet.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lantbruksstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett *förslagsanslag* av 82 700 kronor.

Stockholm den 8 maj 1945.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Tjällgren*, *Alfred Andersson*, *Jacob Hansson*, *Anderberg*, friherre *Beck-Friis*, *Näslund*, *Bondeson* och *Svedberg*, samt

från andra kammaren: herrar *Andersson* i Löbbo, *Andersson* i Tungelsta, *Ericsson* i Sörsjön, *Mäler*, *Jacobson* i Vilhelmina, *Svensson* i Ljungskile, *Nilsson* i Göingegården och *Andersson* i Hedensbyn.